

MAGYAR KURIR

A' FELSÉGES CSÁSZÁR ÉS APOSTOLI KIRÁLY KE-
GYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indúlt Bétsből, Kedden Junius' 18 - dik napján, 1816 - dik esztendőben.

Nagy Britannia.

A' Kenti és Sussexi Hertzegek, a' Régens Princz testvérei, mint a' hallalkereskedő társaság' tagjai, Május' 21 - dikén felesküdtek.

A' Morning Cronicle, szállástsem-adás, vagy bé-sem-fogadás (*inhospitalitas*)' *Billjének* nevezi az idegeneket illető projektumot, melly által most az eddig fennállott törvényeket kiegészíteni, tökéletesíteni, akarják a' Ministerek, 's ily kifejezésekkel szoll rolla: — „Ennek a' lejendő törvénynek czélja, úgy mond, az, hogy egy menedékhelytől (*asylum'ol*), mind azokat a' Frantziákat megfoszsza, kik annak az *Anglia* által tétetett ígéretnek, hogy Frantzia országra semmi *Dynastiát*, semmi Országlást, akarhatja ellen reá taszítani nem fognak, hitelt adtak vala. Ez a' *Bill*, az Európai népeknek legelmésebb, legszorgalmatosabb, leggondólkodóbb, a' függetlenséget leginkább kedvellő 's legügyesebb részét, az *Amerikai* kikötőhelyekbe fogja kergetni, és ha az eszünkbe jut, hogy mit nyert volt *Anglia* a' Frantzia országlószéknek úgynevezett *Nantesi Edictuma* által, némely tekintetben előre megmondhatjuk, hogy melly betses leszen ez az idegeneket illető *Anglus Bill*, az Északi Amerikai szabad Státusokra nézve. Már tsak azt várják sok szorgalmatos és ritka mivű ide-

gen mesteremberek, kereskedők 's egyebek, hogy mitsoda határozást fog ez a' ház, ezen *Billre* nézve tenni, megfogja-e a' Ministerek' projektomát erősíteni, vagy nem? 's ahozképpest fogják azonnal magokban meg határozni, hogy *Angliában* telepedjenek-e meg, vagy pedig *Amerikában*?

Az *Angliai* koronaörökös Hertzegaszszony 's a' Princz *Koburg Leopold'* összeházasodásokra az 1814 - dik esztendőnek a' nyára adta az alkalmatosságot, midőn az *Orosz* és *Prussus* Monarkhák 's ezekkel egygyütt oly sok idegen fő emberek *Londonba* mentek volt. Az új házások ekkor látták egymást legelőször. A' *Watterloo* i tsatázásokkor elesett *Braunschweig - Oelsi* Hertzegtől egy levelet vitt volt Princz *Koburg* a' nevezett Hertzegaszszonyhoz, a' kik szoros atyafiságban voltak egygyütt, minthogy a' Hertzegaszszony édes anyja, a' *Walesi* Hertzegnő is a' *Braunschweigi* házbol való. Mikor Princz *Koburg* az említett levelet *Karolina* Hertzegaszszonyának által adta, ő ennek úgy megtettzett, hogy *Udvari* *Dámáinak* helybehagyásokkal meghívattatott általa, hogy a' *Warwick - House* nevű kastélyban, a' hova ekkor lakni ment a' Hertzegaszszony, több versben is látogassa-meg. Észre vévén Princz *Koburg*, hogy a' *Királyi* hajadon hajlandósággal viseltessék eránta, legpallérozattabb nyájassággal 's legtisztább egyenességgel tudtára adta a' Régens

Princznek, hogy mi dolog; de azt is hozzá tette jelentéséhez: hogy ő azonnal kész legyen eltávozni Angliából, mihelyest a Régens Princz telyes megegygyezését nem mutatja azeránt, hogy az ő reménségét, leányára nézve, helybe fogja hagyni. A Régens Princz azonközben maga is jónak találta ezt a tisztességes társalkodást, s antrak további folytatását örömmel megengedvén; így lett végezetre belölte a szerentsés házasság, a nélkül, hogy igen kevés közel-lévőkönkívül, mások a dologból valamit a Princznek Angliába való utolsó visszatéréscéig, előre tsak gyanítottak volna is. Ez a házasság nem *procura* által esett. Itt maga választott a szív, még pedig nem tsak a familiának, hanem a nemzetnek is nagy meglegedésére, melyre nézve nem tsuda, hogy az esketésre való menés előtt tsak nemsok szempillantatokkal is oly vallást tett a Hertzegaszszony a papjának, hogy az, hogy ő szerentsés legyen egyedül tsak tulajdon magaviseletétől leszen felfüggesztetve.

Princz Koburg az armádánál Marschallá neveztetett és az armáda parantsolatot kapott, hogy néki a Királyi vérből való több Princzekhez hasonló tiszteletet tegyen a katonaság mindenütt.

Milyen betsületben legyenek Angliában a jól jádzó szép Komédiás személyek, egy új példa bizonyítja. *O'Neilli* nevű *Londoni* jádzó kisaszszonynak, a *Birminghami* teátrum tulajdonosa *Elliston*, hogy három hétig az ő theátrumán játzodjék, 2000 Güinéket ígért, de el nem ment a leány, pedig 2000 Güinek pengő pénzben legalább is 20 ezer forintot tesznek.

Angliában, melyben talám a világi minden akkora nagyságú országokban legtöbb kints találhatik, tsudálást érdemel a koldusok laistroma, melly ott hivatszerént közönségessé szokott tétettetni. Az 1687-dik esztendőbeli laistromszerént 312,000-re telt akkor az olyan alamisnából élő emberek száma, a melly közönséges

gyüjteményből foly össze, mert ezen kívül még egyébfete, tudniillik nem a Státus gondoskodása alatt lévő szegény házak is igen nagy számmal találhatnak az országban. A mondott esztendőben (1687-ben) nem kellett a Státusnak a maga szegényei számára többet összeszerkesztetni, mint 665,000 font Sterlinget. A folyó 1816-dik esztendőben pedig közel tizenkétszer ennyire, úgymint, 7,454,000 font Sterlingekre van szüksége. Ha tehát már most a dolgot megfordítván a költségről itelünk a szegények számára, természeti következés, hogy legalább 2 millióra kellessék (a valami 12 millió lakosokból allo) Angliában azoknak a lakosoknak számát tenni, a kiket másoknak kell tartani. Hitelleltávolónak látszik lenni, pedig bizonyos felszámolás által mutatnak meg, hogy *Leicester* városában, melyben 23,000 lélek találhatnak, ts ezen alamisnából élnek, úgy hogy a népek tsaknem felét táplálja a másik fele részre.

Május 28-dikán a Tynne mellett is láрма történt. A *Newcastli* közszenbányakban a dolgozók feltamadván nagyobb bent kívántak. A nagy két Dragonyos Komániának kellett oda sietni a tsendességnek helyreállítására. A láрма gerjesztői közül nyolctzat fogságra vittek.

A *Cambridgci* vidékeken név szerént *Ely* nevű kis városban és szigetetskén, melynek letsendesítettéséről már emlékeztünk, azt jegyzettek meg a minapi lármázás alkalmatosságával, hogy olyan emberek is többek találhattak a lármázók között, a kik telyességgel nem számláltathatnak a szükségét szenvedő szegények közé, hanem egyéb okból elegyítették magokat a ragadozók és pusztítók közé. *Cambridgéből* írják, hogy *Little-Newport* úgy ki van prédálva, ha mint ellenség prédált volna fel; hanem már 71-re telik a vizsgálódó Biztonság eleibe állittatva lévő lázzasztók száma. *Eury* és *Norwich* vidékein még dobog a nép, de semmit nem mérészel próbálni a

reguláris és nemzeti katonaságnak jelenléte miatt. Még a *Cambridgei* Fő-oskola sem kevésbé ijedett vala meg, mikor az Ely szigetebéli parasztok a szomszédjában pusztítottak. Május' 21-dikén valami idegen parasztok jelentek meg ott butykósokkal, 's ezeket a város' Aláiorja a' támadók' előljáró csoportjának lenni gondolván, azonnal hozzáfogott a' polgároknak felfegyverkeztetéséhez, 's a' Fő Rector is ígéretet tett neki, hogy puskát fog a' tanútok között kiosztatni.

New-Buryban másod vershen is tsint tettek a' nyúghatatlannak; az ablakon belöttek a' város Polgármesterére; éppen a' fejemellett ment-el a' golyóbis; 300 *Günnékből* álló jutalom van igerve annak, ki a' bűnöst kinyilatkoztatja. *Wight* szigeten kifüggesztett írasok által próbálták a' lázasztók, a' molnárok, sütők, és birtokos gazdák ellen felingerelni a' köz népet, a' gabonának megdrágulása miatt.

A' *Lord Cancellarius* olyan hirdetést tettetett közönségsé, hogy hivataljokból mind azok a' tisztviselők le fognak tétettetni, kik a' népnek mostani lármázása' alkalmatosságával, kötelességeiket olyan pontosan nem teljesítik, mint illik.

Ancilli nevű Frantzia Generális, a' mostani Swétziai koronaörökös (hajdoni *Bernadotte*) volt Adjutánsa, kinek a' Frantzia Király' rendelése szerint hadi ítélszék' eleibe kellett volna állani, hanem ő Frantzia országot oda hagyni jobbnak tartván *Hannoverában* tsakugyan elfogattatott vala, a' *Londoni* levelek szerént a' Régens Princez' parantsolatjára szabadon bocsátatott, azért, hogy a' *Swétziai* koronaörökös' passusával tette útozását.

Az Angliai Politikának nevezetes tárgyává lett mostanság' a' Jóniai egyesült szigetek' Státusa. Monk nevű képviselő ilyen kifejezésekkel oltársárolta Május' 21-dikén az alsó hazban *Angliának* ezen szigetek' eránt való magaviseletét: — “

„Midőn mi 1809-ben a' *Collingwood*' hajós serege által ezen szigeteket a' Frantzia uralkodás alól megszabadítottuk, ekkor Admirális *Collingwood* nem az Angluszászlókat hanem a' hét szigetek' zászlóit függesztette ki ezeknek váraikról és erősségeikről, melly által azt nyilatkoztatta ki közönséges módon, hogy ezen szigeteket nem úgy nézi Anglia, mintha megfódoltatta volna, hanem tsak úgy, mint a' mellyeknek az ő tulajdon szabad Constitúziójokat vissza adta. Most még is, noha név szerint egy szabad és független Státust tenni mondattatnak, a' nélkül, hogy valamely más Hatalmasság az ő állapotjokba belé tekinthető egyedül, és kiszorítólag tsak Angliának oltalma' alatt kell lenniük, 's egy Anglus Biztost kell befogadniok, kitől az ő törvényhozó gyűléseknek összehívattása és kormányoztatása felfüggesztett. E' pedig nem áthat fenn az ő nekik ígértett függetlenséggel, 's e'képpen a' *Jóniai Szigetek* kevesebbé függetlenek, mint, akármelyik a' mi Napnyúgoti Indiai szigeteink között. Jovallom tehát, hogy egy Biztosság nevezessék ki, a' melly ezen szigeteknek valóságos politikai állapotját terjessze a' Parlamentum' eleibe.“

Foster a' Ministeri részről így felelt: — „A' *Jóniai* szigetek' lakosai egy oly különös nemzetet tesznek, melynek egy Európai nemzethez sinsz semmi hasonlatossága. A' régi Görögöknek minden maradékaik között tsak ők azok, kik a' Törökök uralkodása alá nem estek. Vele n-cze' alá tartozván, ennek birtokában mind addig tsendesen megmaradtak, míg a' Fr. revolúzió ki nem ütött. Ekkor néhány *Apostalokat* küldvén a' *Jakobinusok* Korfu szigetére, ezek a' könnyen gyúladó puszdori Görögöknek fejüket megzavarták, annyira, hogy már most ezek is bevenni akarták magokhoz a' lakosok között való szabadság' és egyenlőség' tudományát, a' melly miatt véres hadakozás tanadott közöttök. Utóljára úgy látszott, hogy már

tsák ennek a kérdésnek meghatároztatása volna még hátra, hogy melyik legyen az Országlószék lakóhelye: Korfúé, vagy pedig Zante? De ezen utolsó szigetnek lakosai elsőek voltak, a kik ezen környüállások között leghamarább által látták azt, hogy őket a *Republikai Constituzio* boldogokká nem teheti, 's egy Követséget London felé azonnal útnak indítván, a magok szigetjeket Angliának birtokába ajánlották. Minekelőtte a *Zantei* lakosok Angliából választ vettek volna, egy Anglus tiszt, a ki *Zante* szomszédságában Moreában, mint magános ember úgy utazott, megértvén, hogy mitsoda követség ment légyen *Zantéból Angliába*, arra a gondolatra vemedett, hogy *Zante* szigetére evezvén, ott azt mondja, hogy ő az a Biztos, kit az Anglus országlószék a végre kinevezett, hogy ezen szigetet előrealóképpen elfoglalja. Minden gyanakodás nélkül hitelt adtak neki, és ő azonnal által vette az igazgatást *Anglus Kormányozónak* nevezete alatt, 's még most is megvalják a lakosok, hogy magokat soha boldogabbaknak lenni nem érezték, mint az ő Kormányozása alatt. De nem tartott sokáig az ő urasága, minthogy ott, tizenegy hónapok múlva egy Orosz és Török Császári hajós sereg megjelenvén, a Török Admirális tudokra adatta a lakosoknak, hogy a *Török Császár* ezen hét szigeteket az *Orosz Császárnak* által engedte légyen. Már most a *Zantei* ugy nevezett Anglus Kormányozó is elillantott, 's az *Orosz* birodalom ezen szigeteket, mint a Középtengernek egy igen nevezetes katonai tanyáját, megtartotta. Későbbre által engedte őket az *Orosz Udvar Bonaparténak*, kinek járma alatt ezek mind addig megmaradtak, míg ezt végezetre a magok nyakokrol a vilagnak minden egyéb részei is lerázták. A ki ezen szigeteknek a mostani időben egész függetlenséget kíván, az, sem ezt a nemzetet magát, sem ennek állapotját nem esmeri. A *Joniai* hét szigetek oly közel vannak a Török partokhoz,

hogy a Törökök, tsaknem apró tsajkák által evezhetnek hozzájuk, 's minthogy ezen szigeteknek sem elégséges váraik vagy sántaizak, sem hadi hajós seregeik, sem egyéb oltalmazó eszközeik nintsenek arra, hogy magokat a Törökök ellen oltalmazhassák, tehát minden esetben idegen segedelenre van szükségek. Már megpróbálták egymásután a Török, Frantzia, és Orosz uralkodást: de abban a hiszemben vannak, hogy az Anglusok védelmezése alatt legholdogabbak fognak lenni. Én tulajdon magam jártam ezen szigeteken, 's mint szemmel látott tanú legjobb tudósítást tehetek felelők. —

Monk, ezen beszéd után még egyszer felszollalt, azt mondván, hogy ő nem tudhatja, miként eshessenek, hogy ezen szigeteknek lakosai mind ezek mellett a környüállások mellett sintsenek a magok állapotjokkal megelégedve. — Végezetre voksolásra bocsátattotta a kérdés: hogy t. i. Biztosság' eleibe kell-e adni a *Joniai* szigetek' állapotjának megvígálasát? — de a Ministeri rész győzedelmeskedett. Halgatásban maradt a dolog.

Korfú szigeteről bizonyos levelek érkeztek Angliába, mellyeknek foglalátját némelly közönséges levelek kétségbe hozzák, vagy legalább nem akarnak azoknak telyes és tökéletes valóságokért kezeséget vállalni, az időre bizván, hogy ez, mint minden egyebet, úgy az ezen Korfúbol jött levelekben találtató dolgokat is takarja ki a homály alól. Summás foglalátja ezen leveleknek abban áll: hogy a *Joniai Státus* Senátusa széllyel fogna oszlattatni; hogy egy új rendelés vagy törvény által mind azok a személyek kifognának a közönséges hivatalokból zarattatni, kiknek közletről való rokonaik idegen hatalmasságoknál vagyunk szolgálatban; és hogy végezetre az ezen szigeteken találtató Anglus seregek meghivattatnának, hogy foglalátjuk fegyvert a szomszéd Török Kormány-

szék 's név szerént Aly Vezér ellen, azért, hogy botsássa-ki a' Török Birtok alól Butrinto, Prevesa, és Voinicza nevű városokat, mellyek Pargával egyetemben (melly most is Anglusok által van elfoglaltatva), régebben mind Velenczéhez tartozván, mostan a' Jóniai uralkodás alá tartoznának. A' melly megjegyzéseket az újságíró ezen pontokra nézve tessen, mind olyanok, hogy igen kevés világhosszot adnak a' dolognak, melyre nézve csak rövid említést érdemelnek. Hogy a' Jóniai Senátussal valamelly változás történhetne, nem tartja az író lehetetlennek, annyiban, hogy abban sok olyanszemélyek találtak, kiket még a' Frantzia Országlószék tett volt bé oda, 's a' kiknek gondolkodása' módja tehát a' mostani időhöz talán nem tartatik hozzá illeni. A' második pont azért látszik az író előtt nem csak hihetetlennek, hanem nevelésesnek is, hogy ez által nem hogy nem tsendesítettnek a' szigetek lakosai között uralkodó egyenetlenségek, hanem inkább még öreglyítettnek, minthogy a' hivatalokból kimaradó familiák 's meg azok, a' mellyek hivatalokat viselhetnének, c'képpen egymás ellen ingereltetnének, a' hova járul, hogy melly nagy nevű és hazájokra nézve melly nagy érdemű emberek találtak az idegen Hatalmasságok' szolgálatjában, a' melly tekintetben példa gyanánt elégséges említeni csak a' Gróf Capo d' Istria, Mocenigo, Lovardo, Metara, 's több ily neveket, a' kik átaljában is mindenkor nagy részvétellel munkálódtak hazájok' boldogságán, utóljára pedig mint legfőbb eszközlői az 1815-dik esztendőben Nov. 5-ik napján készült Kötésnek, melly által a' nagy Monarkhák ezen szigeteknek jövődébéli állapotját meghatározták, úgy nézethetnek. A' mi végezetre a' harmadik pontot tudni illik azt illeti, hogy a' Nagy Britanai Országlószék a' feljebb mognvezett városokat a' Jóniai Status' számára a' Török

rököktől vissza kívánja, 's hogy mitsoda jussa? legyen ezen okon a' fegyverfogásra erre nézve csak annyit mond az író, hogy ezen tekintetben sinórmértékű szolgálhat az Angliai Országlószéknek a' feljebb említett Kötésnek 1-ső cikkelye, a' melyben (mint még a' tavalyi újságainkban olvasni lehetett) ezek találtak: — *Korfu, Cephalonia, Zante, S. Mauro, Ithaca, Cerigo, és Paxo* szigetek, minden hozzátartozókkal egyetemben, úgy, a' mint az 1800-ban Mártz. 21-dikén az Orosz és Török Császárok között készült Kötésben kijegyzve voltak, egy szabad és független Státust formálnak, *Jóniai egyesült szigetek Státusának* nevezete alatt.

Korfulban egy kis irás is jött-ki nem régen, melyben azt mütogatja az író, hogy ezek a' Jóniai szigetek sem belső tulajdonságokra sem fekvésekre nézve nem olyanok, hogy egy magában fennálló és mastól nem függő Státust formálhassanak. Ezen irás annyival nagyobb felbizgatta a' lakosok indulatját, hogy az, az Országlószék' hivatalszerént való nyomatóműhelyében jött-ki, és Anglus Generális Campbell tartatik az írójának lenni. Az ott lévő Anglus Kormányozóhoz Generális Maitlandhoz számtalan panaszló, tudakozódó, kérvények érkeztek ezen irás miatt, úgy ítélvén a' közönség, hogy abban magának az Anglus Országlószéknek gondolkodása volna ezen szigetekre nézve kifejezve, 's addig üztek a' félelmeskedők a' dologot, míg őket Gen. Maitland egy közönséges Nyilatkoztatás által meg nem nyúltatta.

Frantzia Ország.

A' Frantzia Hadi Minister Hertzeg Feitre parantsolatot küldött az északi departamenteknek Prefektusaikhoz, hogy rekuráltassanak 's nevezetesen a' lovasságot szaporítsák, 's hogy a' munka annál könnyebben haladhasson előfelé, az olyan ifjakat is vegyék-lé, a' kik 2 tzollal törpebbek a' kö-

zónséges mértéknel. Egy oly Frantzia ár-
máda-fog lábra állíthatni, melyre akár mely
esetekben reá bízassa magát a' Királyi Or-
szágglószék.

Mondják, hogy Lafayettét is el-
fogták volna; fiával egygyütt, Páris mel-
lett a' La-Grange nevű kastélyban.

B e t s.

Ő Felsege a' mi Kegyelmes Császárunk ezen hónapnak 14-dikén Salzburgot oda hagyván, a' következett éjjel Ensbén, 15-dikben pedig a' maga Familiai örökös jószágában Persenbeugban hált, a' hol oda való megérkezésekor a' maga kedves gyermekei, s Renát ő Cs. K. Fő Hertzegsége által fogadtatott. Ott 16-dikban úgymint vásárnap reggel hajóra ült, s a' Dunán, Nuszdorffig jött, a' hova estvéli 7 órakor érkezett-meg. A' Dunán partjára való kilépésekor, Cs. K. Első Fő Udvari Mester Hertzeg Trauttmansdorff s a' Cs. K. Fő Lovázmester tettek tiszteletet ő Felsegének, ki is azután Felseges familiájával egyetemben Udvari kocsikba ülven, onnét útját Béts' külső városain s a' Glaszin által, a' látására összgyülekezett örvendező népek véghetetlen sokasága között, a' Schönbrunn kastély felé vette. Híntója előtt katonaság, s melleleg az Első Fő Udvari-mester és Fő Lovázmester, lovaglottak. A' Schönbruni kastélyhoz estvéli 8-órákor érkezett-meg kívánt jó egészségben ő Felsege, a' hol a'

több Cs. K. Fő Hertzegek is minnyájan előre összgyülekeztek vala elfogadására. Minden közönséges pompával való fogadtatást megtiltott vala ugyan előre a' Kegyelmes Monárkha, hanem egyeberánt semmi hárt vagy akadályoztatást nem akart hűséges alattvalóinak tétetni abban, hogy ránta való szereteteket s tisztelet-tételjeket kimútasák. Véghetetlen sokaság is gyűlt volt minden rendű és rangú lakosok közül örsze Nuszdorffot fogva egész Schönbrunnig minden utrákon és úton, s vetelkedő örvendezéssel bizonyítottak az ő Felsege' személye eránt való szeretetet, hűség, és legmelységesebb tisztelebeli hódolásokat, s szerentsés visszaérkezésének látása által okoztatott érzékenységeiket. Szakadatlan volt ez az örvendezés Nuszdorffot fogva egész Schönbrunnig, s még két annyira nevedett akkor, midőn ő Felsege a' kastélyban annak folyosolyára a' kert felé a' sokaság' eleibe kiállván, annak magát kegyesen megmútatni, s annak örvendezésével való nagy meglegedését e' képpen kijelenteni, méltóztatott.

A' Czernovitz lotteriai kijáztodtatását illető Első versbéli sorsvonások tegnap végehez mentek: de a' nyerések' tiztroma még tsak holnap fog találtatni. A' másodversbéli sorsvonások Julius' 8-dikán, a' harmadik versbéliék ugyan azon hónapnak 22-dikén, a' negyedik versbéliék pedig, mikor maga az uradalom is kivonat-
tatik, Augustus' 12-dikén esik-meg:

Junius' 15-dik napján adtak Szász forint Huszaspénzt 272 1/8 forintot Váltat-
dulában. Egy Császári aranyért 12 fl 30 kr.